

معاونت بررسی بازرگانی اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

وضعیت تامین مالی بنگاهها

از طریق بازار سرمایه

طی سه ماهه نخست ۱۴۰۲

تهیه کننده: فاطمه علیزاده آغاسمعیلی

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

مرداد ۱۴۰۲

از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

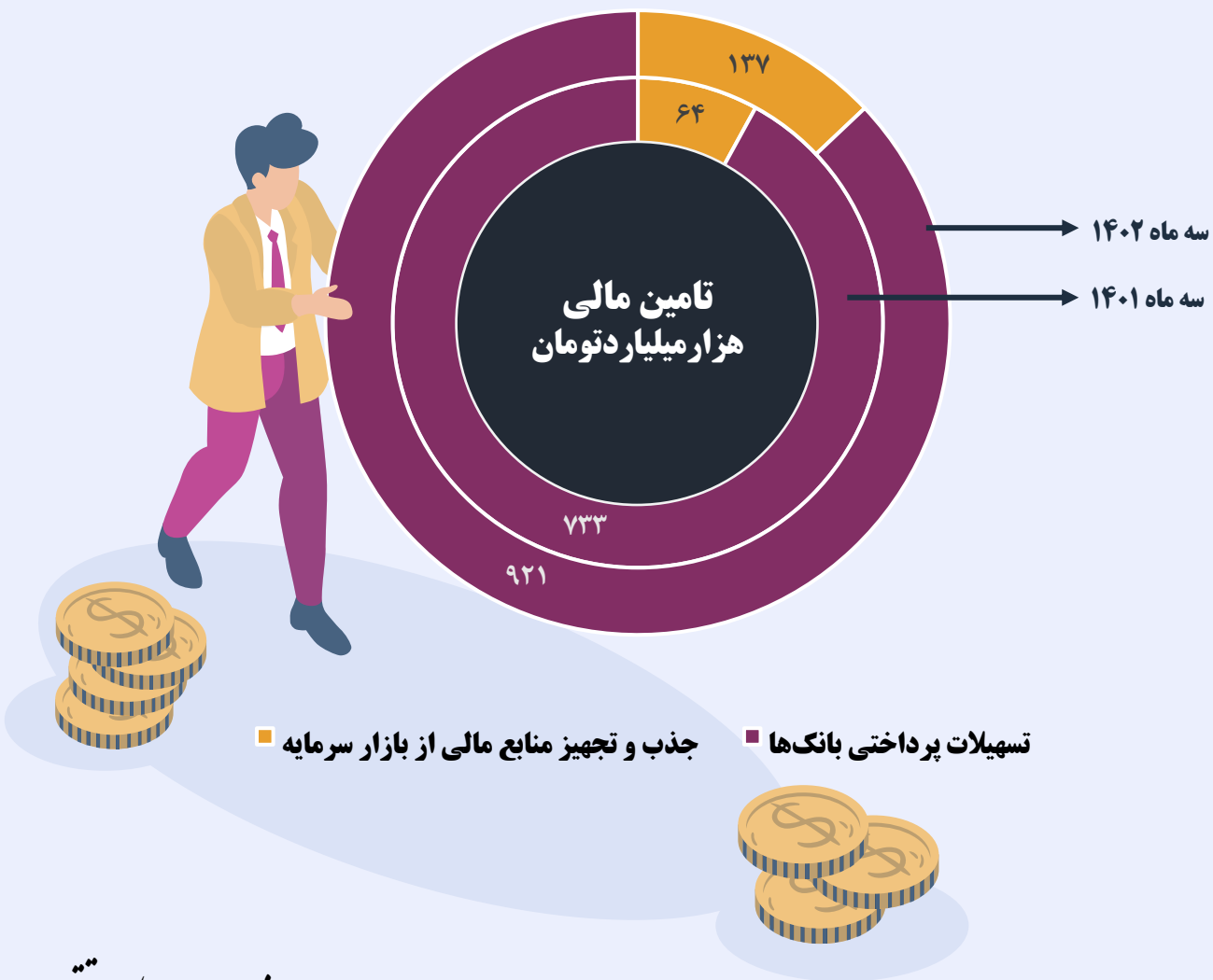
economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

مقدمه

مسئله تامین مالی و دسترسی بنگاه‌های اقتصادی به منابع مالی موردنیاز یکی از موضوعات مهم در آغاز و استمرار فرآیندهای کسب و کارها محسوب می‌شود. بحث تامین مالی به خصوص در کشورهای در حال توسعه از اهمیت دو چندانی برخوردار است، کشورهای در حال توسعه به منظور پیشرفت در عرصه‌های مختلف اقتصادی نیاز به منابع مالی فراوان دارند. در نوعی تقسیم‌بندی روش‌های تامین مالی داخلی، در دو گروه تامین مالی کوتاه مدت و بلند مدت مرد مطالعه قرار می‌گیرند. تامین مالی کوتاه مدت برای پشتیبانی سرمایه‌گذاری موقت در دارایی‌های جاری مورد استفاده قرار می‌گیرد که می‌توان به روش‌های اعتبار تجاری، وام‌های بانکی، وام‌های موسسات مالی تجاری و صدور اسناد تجاری اشاره نمود. مهم‌ترین ابزارهایی ویژه تامین مالی بلندمدت نیز عبارتند از سهام عادی، سهام ممتاز، اوراق قرضه، اوراق مشارکت، اوراق بهادار قابل تبدیل به اوراق مشارکت و یا اوراق قرضه است. در اقتصاد ایران دو بازار پول و سرمایه در تامین و تجهیز منابع موردنیاز برای فعالیت‌های اقتصادی نقش دارند. در این گزارش در سطح کلان و با استفاده از آمارهای بانک مرکزی و سازمان بورس، ضمن مقایسه اجزای تامین مالی در دو بازار مزبور طی سه ماهه نخست ۱۴۰۲ با مدت مشابه سال قبل، به ترکیب و تغییرات اوراق بدهی انتشار یافته با تاکید بر اوراق شرکتی نیز پرداخته شده است.

- کل تامین مالی در اقتصاد ایران طی سه ماهه ۱۴۰۲ از طریق بازار پول و بازار سرمایه حدود **۱۰۵۸** هزار میلیارد تومان بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل **۳۳** درصد افزایش یافته است. مشارکت بازار پول به عنوان عامل مسلط در رشد تامین مالی طی مدت مورد بررسی برابر با **۲۴** واحد درصد و مشارکت بازار سرمایه نیز حدود **۹** واحد درصد است.

- اگرچه در مقایسه با دو ماهه ۱۴۰۱، سهم بازار سرمایه در تامین مالی در سه ماهه سال جاری حدود **۵** واحد درصد بهبود یافته و به **۱۳** درصد نزدیک شده ولی همچنان بازار پول با سهم **۸۷** درصد نقش غالب را در تامین مالی داراست.

- سهم بازار پول از کل تامین مالی طی ۳ ماهه ۱۴۰۲: ۸۷ درصد
- ترکیب دریافت کنندگان تسهیلات پرداختی در این ماه؛ ۸۵ درصد بخش‌های اقتصادی و ۱۵ درصد خانوارها
- ترکیب عمده مصارف بخش‌های اقتصادی از کل؛ ۷۸ درصد سرمایه در گردش و ۲۰.۴ درصد ایجاد و توسعه
- سهم گروه فعالیت‌ها از کل تسهیلات پرداختی بخش‌های اقتصادی؛ ۴۰.۳ درصد بخش خدمات، ۳۹.۱ درصد بخش صنعت و معدن، ۱۰.۸ درصد بازرگانی، ۵.۵ درصد مسکن و ساختمان و ۴.۲ درصد بخش کشاورزی
- ترکیب عمده مصارف خانوارها؛ ۴۰.۳ درصد خرید کالای شخصی، ۴۵.۷ درصد قرض الحسنه ازدواج، ضروری و فرزندآوری و ۷.۴ درصد خرید مسکن

تسهیلات پرداختی سیستم بانکی (هزار میلیارد تومان)

بخش	۳ ماهه ۱۴۰۲	درصد تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل
بخش‌های اقتصادی	۷۸۵	۲۵.۸
خانوارها	۱۳۶	
جمع کل	۹۲۱	

تامین مالی بازار سرمایه – جذب و تجهیز منابع

تامین مالی از طریق بازار سرمایه (هزار میلیارد تومان)

نوع	۳ ماهه ۱۴۰۲	تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل
سرمایه‌ای	۸۳	۲.۱ برابر
بدهی	۵۴	۲.۳ برابر
جمع کل	۱۳۷	۲.۲ برابر

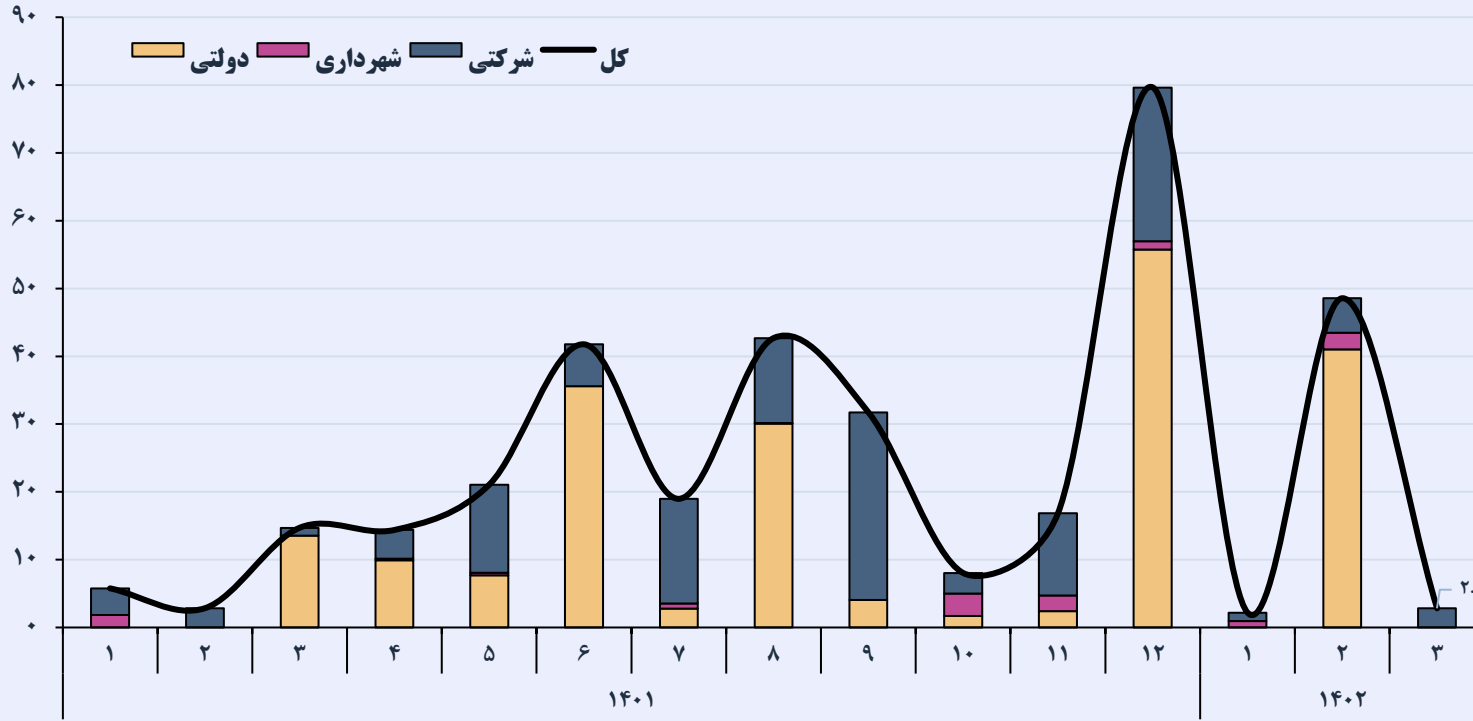

- سهم بازار سرمایه از کل تامین مالی طی سه ماهه ۱۴۰۲: ۱۳ درصد
- عوامل اصلی تشکیل دهنده تامین مالی از بازار سرمایه؛ افزایش سرمایه با سهم حدود ۶۱ درصد و انتشار اوراق با سهم حدود ۳۹ درصد
- عرضه اولیه حدود ۲ هزار میلیارد تومان با سهم حدود ۱.۵ درصد از کل تامین مالی بازار سرمایه
- افزایش سرمایه حدود ۸۱.۲ هزار میلیارد تومان؛ ۷۱.۱ هزار میلیارد تومان از محل افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام و ۱۰.۱ از محل مزاد تجدید ارزیابی
- انتشار ۴۱ هزار میلیارد تومان اوراق دولتی، ۹.۲ هزار میلیارد تومان اوراق شرکتی و ۳.۴ هزار میلیارد تومان اوراق مشارکت شهرداری طی سه ماهه ۱۴۰۲

تامین مالی بازار سرمایه - اوراق بدهی

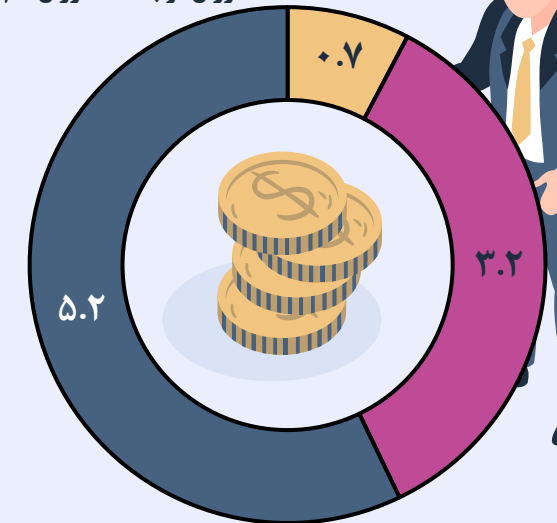

روند انتشار اوراق بدهی - هزار میلیارد تومان

ترکیب عمده اوراق بدهی منتشر شده غیر دولتی / شرکتی (هزار میلیارد تومان)

اوراق مرابحه اوراق گام اوراق اجاره

• انتشار حدود ۳ هزار میلیارد تومان اوراق بدهی در خرداد ماه ۱۴۰۲؛ کاهش ۸۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل و کاهش ۹۴ درصدی نسبت به ماه قبل

• سهم ۷۶.۶ درصدی اوراق دولتی در مقابل سهم ۱۷.۱ درصدی بخش غیردولتی/شرکتی و سهم ۶.۳ درصدی شهرداری در کل اوراق بدهی منتشرشده طی سه ماهه نخست ۱۴۰۲

• انتشار حدود ۳ هزار میلیارد تومان اوراق بدهی توسط بخش غیردولتی/شرکتی در خرداد ماه ۱۴۰۲ (۲.۴ برابر مدت مشابه سال قبل) و کاهش ۴۵ درصدی نسبت به ماه قبل

• ترکیب ۹.۱ هزار میلیارد تومان اوراق بدهی غیردولتی/شرکتی منتشر شده طی سه ماهه سال جاری: انتشار حدود ۳.۲ هزار میلیارد تومان اوراق گام، ۵.۲ هزار میلیارد تومان اوراق مرابحه، ۰.۷ هزار میلیارد تومان اوراق اجاره.